

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

SSA Jolanta Frańczak (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o świadczenie rehabilitacyjne w związku z wypadkiem przy pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 października 2011 r.,

zażalenia ubezpieczonej na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w Ł.

z dnia 25 maja 2011 r.

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 sierpnia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonej E. S. świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia chorobowego na okres od 10 września 2010 r. do 7 stycznia 2011 r. i odmówił jednocześnie prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego.

Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10 listopada 2010 r. oddalił odwołanie ubezpieczonej.

Ubezpieczona zaskarżyła wyrok apelacją i wskazała, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwotę 18.630 zł.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. wyrokiem z dnia 19 stycznia 2011 r. oddalił apelację. Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik organu rentowego podniósł, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi kwotę 1.308,60 zł, ponieważ stanowi ją różnica między kwotą wypłaconego ubezpieczonej świadczenia rehabilitacyjnego a kwotą świadczenia rehabilitacyjnego należnego z ubezpieczenia wypadkowego.

W ustawowym terminie wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył skargą kasacyjną pełnomocnik ubezpieczonej, podając w skardze, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwotę 18.630 zł. Wezwany przez Sąd drugiej instancji do podania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, pełnomocnik ubezpieczonej wyjaśnił, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwota należna ubezpieczonej tytułem odszkodowania za procentowy uszczerbek na zdrowiu spowodowany wypadkiem przy pracy, który zdaniem ubezpieczonej wynosi 30%. Za jeden procent uszczerbku na zdrowiu aktualna stawka została ustalona w wysokości 621 zł, co łącznie daje kwotę 18.630 zł., wskazaną jako wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji przez ubezpieczoną. Kwota świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego wyniosłaby kwotę 9.518,40 zł.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 25 maja 2011 r. odrzucił skargę kasacyjną ubezpieczonej od wyroku tego Sądu z dnia 19 stycznia 2011 r. Sąd drugiej instancji w pierwszej kolejności podniósł, że zgodnie z treścią art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł. Niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje jedynie w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Sąd drugiej instancji wskazał, że w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia podana przez ubezpieczoną jest błędna, ponieważ nie odnosi się do przedmiotu sporu, który wynika z zaskarżonej decyzji organu rentowego. Decyzja organu rentowego rozstrzygała kwestię prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia

chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego. Ubezpieczona zaskarżyła decyzję co do odmowy przyznania jej świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego, nie kwestionując okresu, na który zostało przyznane świadczenie rehabilitacyjne. W tej sytuacji przedmiotem sporu było prawo do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego za okres od 10 września 2010 r. do 7 stycznia 2011 r. i nie było właściwe odwoływanie się do należnego, zdaniem ubezpieczonej, jednorazowego odszkodowania za procentowy uszczerbek na zdrowiu. Sąd drugiej instancji uwypuklił, że takie stanowisko wynika z przyjętego orzecznictwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 11 maja 2001 r., II UZ 25/01, PPIPS 2003 nr 1, poz. 75; z dnia 22 stycznia 2002 r., II UKN 759/00, LEX nr 558320; z dnia 24 maja 2005 r., I UZ 7/05, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 123; z dnia 10 czerwca 2005 r., II UZ 37/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 31), w świetle którego wartość przedmiotu sporu i pochodna od niego wartość przedmiotu zaskarżenia zależy od dochodzonego w sprawie roszczenia.

Odnosząc powyższe uwagi do rozpoznawanej sprawy, Sąd, drugiej instancji uznał, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwotę 9518,40 zł, ponieważ tyle wynosiłoby świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego. Ponadto podkreślił, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 18 lutego 2009 r., II UK 23/08 (LEX nr 736741) stwierdził, że sąd drugiej instancji nie może bezkrytycznie przyjmować dowolnych twierdzeń o wartości przedmiotu zaskarżenia i powinien wezwać stronę do uzupełnienia skargi kasacyjnej przez skonkretyzowanie tej wartości, a dopiero następnie ocenić ją z punktu widzenia jej dopuszczalności. Sąd Okręgowy wskazał, że podobne stanowisko zostało wyrażone przez Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98 (OSNAPIUS 1999 nr 8, poz. 291); z dnia 18 października 2000 r., II UZ 124/00 (OSNAPIUS 2002 nr 12, poz. 294); z dnia 25 października 2001 r., I PZ 78/01 (OSNP 2003 nr 20, poz. 491); z dnia 27 lutego 2002 r., I PKN 305/01, (OSNP 2004 nr 4, poz. 65).

Z powyższych względów Sąd Okręgowy, po sprawdzeniu z urzędu wartości przedmiotu zaskarżenia, odrzucił skargę kasacyjną jako niedopuszczalną na zasadzie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł w imieniu ubezpieczonej jej pełnomocnik i zarzucił uchybienia procesowe, polegające na naruszeniu art. 26 k.p.c. poprzez zignorowanie treści tego przepisu oraz sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że wskazana przez ubezpieczoną w uzupełnieniu apelacji kwota 18.630 zł nie odnosi się do wartości przedmiotu sporu. Wskazując na powyższe zarzuty pełnomocnik ubezpieczonej domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia. W uzasadnieniu zażalenia podniesione zostało, że ubezpieczona podała wartość przedmiotu zaskarżenia zgodnie z pouczeniem Sądu pierwszej instancji, iż wartość przedmiotu zaskarżenia powinna określić w oparciu o wysokość uszczerbku na zdrowiu doznanego w wyniku wypadku przy pracy. Dopiero na etapie skargi kasacyjnej Sąd drugiej instancji zaczął ponownie badać wartość przedmiotu zaskarżenia, co jest niezgodne z treścią art. 26 k.p.c. Skoro ubezpieczona wyceniła doznany uszczerbek na zdrowiu na 30%, a wystąpienie wypadku przy pracy immanentnie związane jest z roszczeniem o przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego, to wartość przedmiotu zaskarżenia została podana w sposób prawidłowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oznaczenie w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia podlega w uzasadnionych przypadkach sprawdzeniu przez sąd na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c. Również sąd, do którego wniesiono skargę kasacyjną jest zobowiązany do kontroli jej dopuszczalności, w związku z czym może z urzędu sprawdzić podaną wartość przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez wnoszącego skargę kasacyjną z naruszeniem reguł wynikających z art. 19-24 k.p.c. nie jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi i podlega sprawdzeniu, zarówno przez sąd drugiej instancji, jak i przez Sąd Najwyższy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 czerwca 1997 r., II CKN 47/97, OSNC 1997 nr 11, poz. 180; z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, OSNAPIUS 1999 nr 8, poz. 291; z dnia 27 lutego 2002 r., I PKN

305/01, OSNP 2004 nr 4, poz. 65; z dnia 6 kwietnia 2007 r. II PZ 12/07, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 169 ; z dnia 29 listopada 2010 r., II PZ 36/10, LEX nr 687032; z dnia 2 lutego 2011 r., II CZ 197/10, LEX nr 738550). Badanie wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w skardze kasacyjnej ma na celu sprawdzenie, czy skarga kasacyjna jest dopuszczalna ze względu na minimalną wartość zaskarżenia wymaganą od skargi kasacyjnej według art. 398² § 1 k.p.c. Badanie w tym zakresie nie może być utożsamiane ze sprawdzeniem wartości przedmiotu sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1997 r., III CKN 71/97, Wokanda 1997 nr 7, poz.4 oraz z dnia 15 stycznia 1998 r., I CZ 19/97, niepubl.).

Wbrew odmiennemu przekonaniu pełnomocnika ubezpieczonej do takiej kontroli był więc uprawniony i zobowiązany Sąd drugiej instancji, decydujący o nadaniu biegu skardze kasacyjnej, albowiem przepis art. 398² k.p.c. ma charakter bezwzględny i wyklucza dowolność stron przy oznaczeniu wartości przedmiotu zaskarżenia tylko w celu uzyskania dostępu do kontroli Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 1997 r., I CKN 46/97, OSNC 1997 z. 11, poz. 180; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2000 r., II UZ 124/00, OSNAPiUS 2002 nr 12, poz. 294).

Godzi się w tym miejscu zauważyć, że przepis art. 476 § 2 i 3 k.p.c. wyjaśnia ustawowe pojęcia spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, stanowiąc w § 2 pkt 4, iż należą do nich między innymi sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych, dotyczących innych świadczeń w sprawach należących do właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) w tych sprawach wyznaczony jest zatem w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601), a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2006 r., II UZ 1/06, niepubl.). Oznacza to, że roszczenie niebędące przedmiotem decyzji organu rentowego oraz rozpoznania sądu nie może podlegać uwzględnieniu przy ocenie dopuszczalności skargi kasacyjnej ani stanowić podstawy określenia wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną (por.

postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2001 r., II UZ 25/01, niepubl. oraz z dnia 8 lutego 2002 r., II UKN 45/01, OSNP 2003 nr 22, poz. 553).

Poza sporem pozostaje, że przedmiotem decyzji organu rentowego było przyznanie skarżącej świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia chorobowego na okres od 10 września 2010 r. do 7 stycznia 2011 r. i odmowa przyznania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego, a przedmiotem sporu na etapie postępowania sądowego wynikającego z odwołania skarżącej od decyzji organu rentowego z dnia 26 sierpnia 2010 r., przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego. W tej sytuacji niniejsza sprawa jest sprawą o świadczenie, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, a ta, jak trafnie ustalił Sąd drugiej instancji, wynosi kwotę 9.518,40 zł, ponieważ zaskarżona decyzja nie obejmuje prawa do odszkodowania za uszczerbek na zdrowiu spowodowany wypadkiem przy pracy i takiego żądania nie zgłosiła skarżąca w odwołaniu od decyzji organu rentowego.

W konsekwencji prawidłowo uznał Sąd drugiej instancji, że skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu, ponieważ zgodnie z treścią art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł. Oceny tej nie zmienia twierdzenie pełnomocnika skarżącej, że wystąpienie wypadku przy pracy jest immanentnie związane z dochodzonym świadczeniem, ponieważ świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego przysługuje wyłącznie w razie zaistnienia wypadku przy pracy. Z rozważań dokonanych powyżej jednoznacznie wynika, że w sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, przedmiot sporu nie może wykraczać poza treść tej decyzji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2009 r., III UK 44/09, OSNP nr 13-14, poz. 188, postanowienie z dnia 13 października 2009 r., II UK 234/08, LEX 553692).

Z tych względów zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.